

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Karla Šimky, JUDr. Vojtěcha Šimíčka, JUDr. Josefa Baxy a JUDr. Milana Kamlacha a v právní věci žalobce: **T.S.,** proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, pošt. schránka 21/OAM, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 8. 2. 2007, č. j. 56 Az 124/2006 - 64,

I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**

II. Žalobkyni **s e n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I.

Včas podanou kasační stížností brojil žalovaný správní orgán (dále jen „stěžovatel“) proti shora uvedenému rozsudku Krajského soudu v Brně, kterým byla zrušeno jeho rozhodnutí ze dne 10. 4. 2006, č. j. OAM-1615/VL-10-ZA07-2005. Tímto rozhodnutím stěžovatel neudělil žalobkyni azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Zároveň rozhodl, že se na ni nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 téhož zákona.

Stěžovatel ve své kasační stížnosti uvádí, že rozsudek krajského soudu je ve smyslu § 103 odst. 1 s. ř. s. nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů.

Stěžovatel nesouhlasí s právním názorem soudu, že jeho rozhodnutí ve vztahu k neudělení azylu podle § 14 zákona o azylu není řádně odůvodněno. Stěžovatel konstatuje, že se posuzováním zvláštního zřetele hodného důvodu podle § 14 zákona o azylu řádně

zabýval a jeho závěr je odůvodněn a podložen relevantní argumentací. Stěžovatel upozorňuje, že podle rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 1 Azs 241/2004 - 55 je stručné zhodnocení § 14 zákona o azylu v pořádku, pokud obstojí s přihlédnutím k ostatním pasážím odůvodnění. Podle stěžovatele je tomu právě tak v posuzovaném případě a navíc zdravotní stav žalobkyně patrně nevykazuje vysoký stupeň závažnosti, neboť na území České republiky nevyhledala lékařskou pomoc. Žalobkyně mohla kdykoliv v průběhu řízení předložit správnímu orgánu důkazní materiál, který považovala za důležitý podklad své žádosti o azyl. Při pohovoru konaném dne 15. 9. 2005 se správní orgán dotázal žalobkyně, zda může nahlédnout do její zdravotní dokumentace, přičemž žalobkyně odpověděla kladně. Žádnou lékařskou zprávu ale správnímu orgánu nepředložila, i když jí v tom nebránila žádná objektivní okolnost. Stěžovatel k tomu připomíná, že řízení o udělení azylu je provázeno zásadou aktivity žadatele o azyl (rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 5 Azs 170/2004 - 77), rovněž není možno bez výslovného souhlasu subjektu údajů zpracovávat citlivé údaje. Stěžovatel dodává, že neshledal důvodnost nahlédnutí do zdravotní dokumentace žalobkyně, jelikož sdělené skutečnosti nepovažoval za natolik závažné, aby se daly označit za zvláštního zřetele hodný důvod udělení azylu podle § 14 zákona o azylu. Stěžovatel dále doplňuje, že posuzování humanitárního azylu je ve výlučné pravomoci správního orgánu a záleží na jeho volné úvaze, zda shledá naplnění zvláštního zřetele hodného důvodu. Soud přezkoumává pouze dodržení příslušných procesních předpisů a nepřísluší mu posuzovat existenci humanitárních důvodů (rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 3 Azs 12/2003). Soud však podle stěžovatele ukládá stěžovateli, aby vzal v úvahu tvrzení žalobkyně, které správní orgán zhodnotil jako nevěrohodná, čímž podle stěžovatele nerespektuje jeho diskreční oprávnění ve vztahu k § 14 zákona o azylu. Stěžovatel dále konstatuje, že mu není známa žádná informace, která by zpochybňovala možnost žalobkyně se léčit v zemi původu.

Stěžovatel dále namítá, že nevyslovení překážky vycestování podle § 91 zákona o azylu řádně odůvodnil a podložil relevantními argumenty. Žalobkyně uváděla problémy kvůli svému otci, se kterým ale nesdílí společnou domácnost. Její údajné potíže s policií byly v průběhu řízení o udělení azylu zpochybněny a ona sama uvedla, že policie měla zájem o osobu jejího otce. Správní orgán objasnil, že žadatelce v zemi původu nehrozí nebezpečí, které by se dalo podřadit některé z taxativně vymezených podmínek vyslovení překážky vycestování. Skutečnosti zjištěné správním orgánem potvrzují podle stěžovatele fakt, že by její situace v zemi původu nebyla horší než situace většiny ostatních osob v této zemi žijících (rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 6 Azs 277/2004). Stěžovatel dodává, že mu soud bezdůvodně uložil opatřit si obecné informace o Ruské federaci, i když se případu žalobkyně nikterak netýkají. Podle stěžovatele žalobkyně žila celý svůj dosavadní život v Kabardinsko - Balkarské republice, kde jsou poměry odlišné od závažné situace v Čečensku, státní orgány se snaží řešit bezpečnostní otázky a každodenní život probíhá pokojně. Stěžovatel dále poznamenává, že nemá smysl posuzovat postavení osob tzv. kavkazského typu v Kabardinsko - Balkarské republice, jak správnímu orgánu uložil soud, jelikož těchto osob je ve zmíněné republice zdrcující většina.

Stěžovatel se domnívá, že jeho kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje jeho vlastní zájmy, neboť se v daném případě jedná o zásadní pochybení krajského osudu, které by mělo zásadní dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Soud podle stěžovatele v rozporu s judikaturou Nejvyššího správního soudu nerespektoval diskreční oprávnění správního orgánu ve vztahu k ustanovení § 14 zákona o azylu, zásadu aktivity žadatele o azyl a povinnost správního orgánu dbát na ochranu osobních údajů žadatele o azyl.

Z těchto důvodů navrhuje rozsudek zrušit a věc vrátit k dalšímu řízení.

II.

Žalobkyně se ve svém vyjádření plně ztotožňuje s názorem Krajského soudu v Brně. Upozorňuje, že správní orgán věnoval „relevantní argumentaci“ celkem sedm řádek, z obsahu kterých nevyplývá, jakými úvahami se zabýval při posuzování otázky udělení humanitárního azylu. Správní orgán svoji argumentaci vměstnal do několika řádek, které svým obsahem podle žalobkyně nemohou substituovat odůvodnění jako obligatorní náležitost rozhodnutí. Žalobkyně odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 6 Azs 92/2004. K námitce týkající se principu aktivity účastníka žalobkyně podotýká, že tento princip přichází v úvahu , jen je-li země žadatele o mezinárodní ochranu právním státem s demokratickým režimem (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 4 Azs 413/2005 - 60). K námitce nevěrohodnosti výpovědí žalobkyně uvádí, že existují-li takové pochybnosti, je povinností správního orgánu, aby shromáždil všechny dostupné důkazy, které věrohodnost výpovědí žadatele vyvracejí či zpochybňují (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 6 Azs 235/2004 - 57). Žalobkyně se domnívá, že se správní orgán ve svém rozhodnutí s touto povinností nevypořádal a to zejména k její výpovědi ohledně zdravotního stavu. S ohledem na výše uvedené navrhuje, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost stěžovatele odmítl nebo zamítl.

III.

Ze správního a soudního spisu zjistil Nejvyšší správní soud následující skutečnosti rozhodné pro posouzení důvodnosti kasační stížnosti. Dne 25. 8. 2005 podala žalobkyně žádost o udělení azylu. V této žádosti uvedla, že v zemi původu měla problémy s úřady, v Rusku není možné žít. Uvedla, že u nich doma dělali policisté každý týden prohlídky a ptali se na nějaké zbraně. Bratra žalobkyně policisté zbili a od konce léta 2004 je nezvěstný. Otec žalobkyně je již podruhé ve vězení. Začátkem srpna 2005, když šla žalobkyně ze školy, přistoupil k ní neznámý muž, zeptal se jí na jméno a začal ji násilím odvádět. Pomohly jí kamarádky a muž utekl. Žalobkyně dále uvedla, že měla velký strach, potom společně s matkou z Ruska odjely. V ručně psaném prohlášení pak žalobkyně uvedla, že jí policie nedá pokoj, i když nejsou ničím vinni. Dodala, že se bojí vycházet ven, nemá téměř žádné kamarády, má strach, že ji také mohou zbít jako jejího bratra. Dále napsala, že se nemá na koho obrátit o pomoc, neboť je pronásleduje sama policie. V pohovoru k této žádosti, konaném dne 15. 9. 2005, pak uvedla, že opustila vlast, protože cítila, že její život je v ohrožení, bála se, že ji může někdo fyzicky napadnout stejně jako jejího bratra. Dále žalobkyně zopakovala, jak se k ní při návratu ze školy přiblížil neznámý muž, zeptal se jí, zda se jmenuje S. a chytil ji za ruku a táhl ji někam stranou. Kamarádky začaly křičet, žalobkyně jej udeřila batohem, vytrhla ruku a všechny tři utekly. Poté byla doma, nevycházela ven, kamarádky ji ignorovaly a bály se s ní stýkat. Matka začala vyřizovat odjezd z vlasti. Kdyby se vrátila zpět do své vlasti, bála by se jednání policie, neboť jí nevěří a v souvislosti s událostmi s jejím otcem by se něco mohlo stát i jí. Rovněž uvedla, že má vadu srdeční chlopně, musí si hlídat zdraví a v případě potíží vyhledat lékařskou pomoc. Prodělala ozdravovací kurz v nemocnici, ale v České republice zatím nevyhledala lékařskou pomoc. Dala souhlas, aby správní orgán nahlížel do její zdravotní dokumentace.

Stěžovatel svým výše uvedeným rozhodnutím žalobkyni azyl podle § 12, § 13 odst. 1,2 a §14 zákona o azylu neudělil. Zároveň rozhodl, že se na ni nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 téhož zákona. Toto svoje rozhodnutí odůvodnil tím, že v průběhu správního řízení bylo objasněno, že důvodem žádosti o azyl byly obava jmenované z jednání policie vůči její osobě a také obava z celkové bezpečnostní situace v Kabardinsko-balkarské republice. Stěžovatel dále konstatoval, že žalobkyně neuvedla žádné skutečnosti, na základě

kterých by bylo možno učinit závěr, že vyvíjela činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod, či se jiným způsobem politicky angažovala. Z těchto důvodů správní orgán došel k závěru, že žalobkyně nebyla v zemi původu pronásledována ve smyslu § 12 písm. a) zákona o azylu. Stěžovatel dále uvedl, že nedospěl k závěru, že by žalobkyně byla v Ruské federaci pronásledována z důvodů uvedených v § 12 písm. b) zákona o azylu. Žadatelka za hlavní důvod opuštění své vlasti označila obavu, že by mohla mít s policií obdobné potíže jako její bratr, tedy být jí zadržena a případně zbita. Z jejího sdělení však zároveň vyplývá, že předvolání na policii nikdy nedostala a ani jiným způsobem proti ní nezasáhla. S příslušníky policie byla doposud konfrontována pouze při jejich návštěvě v bytě, ve kterém její rodina žila. Z uvedeného podle stěžovatele lze dovodit, že žadatelčina osoba nebyla přímým cílem zmíněného jednání policie, nestala se předmětem jejich adresného zájmu, a také z průběhu správního řízení nevyplynulo, že by zájem policie o její osobu souvisel s některým z důvodů vyjmenovaným v § 12 písm. b) zákona o azylu.

Stěžovatel rovněž neshledal na základě posouzení osobní situace popsané žadatelkou v průběhu řízení žádný zvláštního zřetele hodný důvod pro udělení humanitárního azylu. Podle stěžovatele žadatelka sice uvedla, že trpí vadou srdeční chlopně, ale jak zároveň sdělila, lékařskou pomoc na území České republiky nevyhledala. Též správnímu orgánu nepředložila žádnou lékařskou zprávu o své nemoci. Stěžovatel dále neshledal důvody pro udělení azylu podle § 13 odst. 1, 2 téhož zákona. V odůvodnění tohoto rozhodnutí stěžovatel odkazuje na Informace Ministerstva zahraničí Nizozemska, Severní Kavkaz, leden 2005, kapitola 4.4.3, Situace ve zbytku Severního Kavkazu, Kabardinsko-balkarská republika a na Informace Švýcarského úřadu pro uprchlíky, Ruská federace, duben 2005. Při posuzování překážek vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu správní orgán posoudil znovu výpovědi jmenované. Žadatelka nebyla v zemi svého původu v souvislosti s činností svého otce nikdy obviněna. Údajnou četnost jejích kontaktů s policií, během vedeného řízení správním orgánem zpochybněnou, nelze považovat za důkaz, že k pronásledování ze strany státních orgánů vůči žadatelce by mohlo, z jí uváděných důvodů, někdy v budoucnu dojít. Spíše lze předpokládat, že vzhledem k tomu, že se její rodiče rozvedli a ona nebude s otcem sdílet společný život, zájem o žadatelčinu osobu ze strany státních orgánů natrvalo ochabl.

Krajský soud k žalobě žalobkyně výše uvedeným rozsudkem zrušil rozhodnutí stěžovatele a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V odůvodnění pak především uvedl, že v průběhu řízení o udělení azylu bylo zjištěno, že žalobkyně byla přítomna od dětství domovním prohlídkám, vyrůstala v obavách o osud svých blízkých, má srdeční vadu a sama se ocitla v situaci, která u ní vyvolala obavy z možného únosu. Podle soud měl žalovaný všechny tyto skutečnosti vzít v úvahu při rozhodování o humanitárním azylu. Žalovaný ve svém rozhodnutí pouze uvedl, že žalobkyně sice uvedla, že trpí vadou srdeční chlopně, ale lékařskou pomoc v ČR dosud nevyhledala a že na základě posouzení osobní situace popsané žadatelkou v průběhu správního řízení neshledal žádný zvláštního zřetele hodný důvod pro udělení humanitárního azylu. Z takového odůvodnění žalovaného však podle krajského soudu není zřejmé, jaké skutečnosti uvážil při posouzení její osobní situace při rozhodování o neudělení azylu z humanitárních důvodů. Za nelogickou považoval soud úvahu žalovaného, který se nezabýval srdeční vadou žalobkyně proto, že dosud v ČR nevyhledala lékařskou pomoc, když právě obavy o zdravotní stav žalobkyně v důsledku srdeční vady byly posledním impulsem, který matku žalobkyně vedl k odjezdu z vlasti, když žalobkyně byla obtěžována na ulici neznámým člověkem. Rozhodnutí žalovaného tak není ve vztahu k neudělení humanitárního azylu žalobkyní řádně odůvodněno a krajský soud je má za nepřezkoumatelné. Z tohoto důvodu není podle soudu možné zjistit, zda správní uvážení žalovaného, které vyústilo v rozhodnutí o neudělení humanitárního azylu, nevybočilo z mezí a hledisek

stanovených zákonem, bylo v souladu pravidly logického posuzování a takový úsudek byl zjištěn řádným procesním postupem. Soud uložil žalovanému vyhodnotit v dalším správním řízení, zda sama situace žalobkyně v zemi původu, byla-li tato od dětství přítomna opakovaným domovním prohlídkám, její otec je vězněn a bratr je nezvěstný, nemůže být důvodem pro udělení humanitárního azylu. Žalovaný má podle soudu rovněž vzít v úvahu srdeční vadu žalobkyně a posoudit, a to, pokud to uzná za vhodné, i za pomoci lékařské zprávy, zda srdeční vada žalobkyně nevylučuje návrat do stresujícího prostředí v zemi původu.

Ostatními námitkami ve vztahu k neudělení azylu podle § 12 a § 13 se soud nezabýval, neboť námitku žalobkyně ve vztahu k ustanovení § 14 shledal důvodnou a výroky dotčeného rozhodnutí ve vztahu k neudělení azylu jsou na vzájem neoddělitelné. Krajský soud žalovanému uložil v dalším řízení znovu rozhodnout i o výrocích o udělení či neudělení azylu podle § 12 a § 13 zákona o azylu a řádně a srozumitelně své výroky odůvodnit.

Soud shledal důvodnými i námitky žalobkyně ve vztahu k nevztažení překážky vycestování podle § 91 zákona o azylu. Podle názoru soudu není dostatečně podložený závěr správního orgánu, že není pravděpodobné, že by státní orgány jevily o osobu žalobkyně opodstatněný zájem. K možnosti učinit takovéto závěry je podle soudu nezbytné, aby si žalovaný opatřil dostatečné množství informací z vládních i nevládních zdrojů, týkajících se obecně dodržování lidských práv v Ruské federaci, stavu justice, policie a míře korupce, samozřejmě s přihlédnutím ke specifikům Kabardinsko-balkarské republiky a k postavení osob tzv. kavkazského typu. Tyto informace bude nutné porovnat se skutečnostmi zjištěnými ve správním řízení. Žádné takovéto informace však správní spis neobsahuje a dokazování je nutné považovat za zcela nedostatečné a vyžadující zásadní doplnění.

IV.

Kasační stížnost je podle § 102 a násl. s. ř. s. přípustná a podle jejího obsahu jsou v ní namítány důvody odpovídající ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., neboť stěžovatel nesouhlasí s právním názorem soudu, že jeho rozhodnutí ve vztahu k neudělení azylu podle § 14 zákona o azylu není řádně odůvodněno, rovněž nesouhlasí s právním názorem soudu, že ve vztahu k nevyslovení překážky vycestování podle § 91 zákona o azylu je provedené dokazování nutné považovat za zcela nedostatečné a vyžadující zásadní doplnění.

Rozsahem a důvody kasační stížnosti je Nejvyšší správní soud podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán.

V.

Vzhledem k tomu, že rozhodnutí krajského soudu bylo vydáno po nabytí účinnosti zákona č. 350/2005 Sb. (tj. po 13. 10. 2005), postupoval zdejší soud již podle s. ř. s. ve znění novelizovaném uvedeným zákonem. Nejvyšší správní soud se proto ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele a je tedy přijatelná. Nejvyšší správní soud se vymezení institutu přijatelnosti kasační stížnosti ve věcech azylu podrobně věnoval např. ve svých usneseních ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, případně ze dne 4. 5. 2006, č. j. 2 Azs 40/2006 - 57, (obě dostupná na www.nssoud.cz), kde dospěl k závěru, že o kasační stížnost přijatelnou se může jednat mimo jiné tehdy, pokud se *kasační stížnost dotýká*

právních otázek, které dosud nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu. Přesahem vlastních zájmů stěžovatele (který ve věcech azylu jedině vede k meritornímu projednání kasační stížnosti) je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je – kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce – pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek.

Kasační stížnost byla shledána v daném případě přijatelnou, neboť byl shledán dopad řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Jde zde jednak o otázku, jakým způsobem se má správní orgán zabývat situací v zemi původu žadatele o azyl (zda postačí se jí zabývat obecně, anebo zda je nutno informace o zemi původu vztáhnout na konkrétní životní situaci a specifické postavení žadatele), jednak o otázku, do jaké míry je nezbytné zabývat se v rozhodnutí správního orgánu humanitárním azylem, vyšly-li v řízení najevo skutečnosti, které mohou za určitých okolností být důvodem pro poskytnutí humanitárního azylu.

VI.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu důvodů uplatněných v kasační stížnosti a dospěl k závěru, že tato není důvodná.

V prvé řadě je třeba uvést, že není rozhodné, jakému ustanovení stěžovatel svá kasační tvrzení podřadil, neboť soud je posuzuje podle jejich obsahu a nikoliv podle jejich formálního označení. Stěžovatel sice označil za důvod kasační stížnosti nepřezkoumatelnost rozsudku krajského soudu pro nedostatek důvodů podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., ovšem podle jejího obsahu namítá důvod podle písm. a) téhož ustanovení.

VI. a)

Nejvyšší správní soud nejdříve posuzoval námitku stěžovatele, že nevyslovení překážky vycestování podle § 91 zákona o azylu řádně odůvodnil a podložil relevantními argumenty. Stěžovatel konstatoval, že skutečnosti zjištěné správním orgánem potvrzují fakt, že by situace žalobkyně v zemi původu nebyla horší než situace většiny ostatních osob v této zemi žijících, krajský soud mu proto bezdůvodně uložil opatřit si obecné informace o Ruské federaci, i když se případu žalobkyně nikterak netýkají.

Krajský soud v kasační stížností napadeném rozhodnutí shledal důvodnými námitky žalobkyně, že stěžovatel nezjistil dostatečné podklady pro vydání rozhodnutí, při hodnocení podkladů pro vydání rozhodnutí nepřihlédl pečlivě ke všemu, co vyšlo v řízení najevo, dostatečně neposoudil informace, které získal během pohovorů, a také je neposoudil ve vzájemné souvislosti. Podle názoru krajského soudu není dostatečně podložený závěr správního orgánu, že není pravděpodobné, že by státní orgány jevily o osobu žalobkyně opodstatněný zájem. K možnosti učinit takovéto závěry je nezbytné, aby si žalovaný opatřil dostatečné množství informací z vládních i nevládních zdrojů, týkajících se obecně dodržování lidských práv v Ruské federaci, stavu justice, policie a míry korupce, samozřejmě s přihlédnutím ke specifikům Kabardinsko-balkarské republiky a k postavení osob tzv. kavkazského typu. Tyto informace bude podle krajského soudu nutné porovnat se skutečnostmi zjištěnými ve správním řízení. Žádné takovéto informace však správní spis neobsahuje a dokazování je nutné považovat za zcela nedostatečné a vyžadující zásadní doplnění. Krajský soud shledal vadu řízení ve smyslu § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. spočívající

v tom, že skutkový stav, který vzal správní orgán za základ napadeného rozhodnutí, je v rozporu se spisy nebo v nich nemá oporu anebo vyžaduje rozsáhlé nebo zásadní doplnění.

Nejvyšší správní soud se proto zabýval otázkou, zda se v posuzovaném azylovém řízení vyskytuje výše uvedená procesní vada, spočívající v tom, že skutkový stav, který vzal správní orgán za základ napadeného rozhodnutí, je v rozporu se spisy nebo v nich nemá oporu anebo vyžaduje rozsáhlé nebo zásadní doplnění. Nejvyšší správní soud předně konstatuje, že v řízeních podle azylového zákona je prokazování skutkového stavu zpravidla komplikované. Uplatní se sice základní princip, podle něhož důkazní břemeno spočívá na žadateli o azyl, na straně druhé však z povahy věci vyplývá, že žadatelé o azyl nejsou často z faktických důvodů schopni předložit pro svá tvrzení přesvědčivé důkazy. V takových případech je na správním orgánu, aby vyhodnotil důvěryhodnost a pravděpodobnost pravdivosti jednotlivých tvrzení žadatele o azyl v průběhu správního řízení. V případě, kdy se žadatel snažil o opodstatnění tvrzených skutečností, jeho vyjádření jsou důvěryhodná, logická, obsahují podrobnosti a zejména pokud obstojí ve vztahu k objektivně zjištěné situaci v zemi původu, postačí tvrzení žadatele. Správní orgán se proto především musí v důkazní nouzi pečlivě zabývat konfrontací tvrzení žadatele se zjištěnou situací v zemi původu.

Nejvyšší správní soud k tomu zdůrazňuje, že situace v zemi původu žadatele o azyl by měla být zjišťována objektivně, v opačném případě je totiž naplněna výše uvedená procesní vada ve smyslu § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 12. 2006, č. j. 4 Azs 413/2005 - 100). Nelze především postupovat tak, že ze zpráv, které jsou k dispozici, se budou brát v úvahu pouze ty skutečnosti a ta zjištění, která odpovídají konečnému rozhodnutí správního orgánu. Nejvyšší správní soud v posuzované věci shledal, že způsob použití informací o zemi původu obsažených ve výše uvedených informacích neodpovídal požadavku objektivity, neboť stěžovatel selektivně vyzdvihnul pouze určitá tvrzení a nevypořádal se s dalšími informacemi, které jsou v daném případě relevantní. Správní orgán citoval Informace Švýcarského úřadu pro uprchlíky, Ruská federace, duben 2005: *„Od počátku vzrůstu teroristických útoků v regionu reagují úřady na nebezpečí fundamentalizmu násilím. Jednání s extremistickými uskupeními jsou vyloučena. Jejich členové jsou bezpečnostními silami pronásledováni a eliminováni. ... vedle již zmíněných socioekonomických problémů a s nimi spojených důsledků, jakož i latentních vnitroetnických napětí, probíhá každodenní život v republice většinou pokojně.„* Dále citoval i Informaci Ministerstva zahraničních věcí Nizozemska, Severní Kavkaz, leden 2005: *„úřady pečlivě sledují skupinu 400 domnělých extrémistů“*.

Správní orgán ve vztahu ke zkoumání překážek vycestování uvedl, že lze předpokládat, že vzhledem k tomu, že se její rodiče rozvedli a žadatelka nebude sdílet s otcem společný život, zájem o žadatelčinu osobu ze strany státních orgánů natrvalo ochabl. Toto své tvrzení odůvodnil tím, že žadatelka nebyla v zemi svého původu v souvislosti s činností svého otce nikdy obviněna a údajnou četnost jejích kontaktů s policií nelze považovat za důkaz, že k pronásledování ze strany státních orgánů vůči žadatelce by mohlo, z jí uváděných důvodů, někdy v budoucnu dojít. Tuto svoji úvahu ovšem správní orgán nepodložil ničím, z čeho by vyplývalo, že zájem o žadatelčinu osobu ze strany státních orgánů hodnotil v kontextu konkrétní politické a bezpečnostní situace v zemi původu žadatelky a v kontextu s tvrzením žadatelky ohledně problémů jejího bratra.

Z rozhodnutí stěžovatele a z výběru výše citovaných úryvků vyplývá, že z hlediska politické a bezpečnostní situace v zemi původu stěžovatel zkoumal pouze obecnou bezpečnostní situaci bez vztahu ke skutečnostem uváděnými žadatelkou. Nejvyšší správní

soud tento postup považuje za logickou chybu, neboť právě možnost ověření pravdivosti a věrohodnosti tvrzení žadatelky měla být zorným úhlem při výběru relevantních informací o zemi původu. Stěžovatel se pouze obecně zabýval tím, že žadatelka mohla vnímat tamní bezpečnostní situaci jako nebezpečnou a cítit se jí ohrožena, zvláště když oběťmi teroristických akcí se stávali kromě příslušníků státních orgánů také civilní občané, a usoudil, že situace žalobkyně v zemi původu nebyla horší než situace většiny ostatních osob. Dále ze zjištěných informací vyvozoval, že státní orgány se snaží potírat negativní jevy v zemi, a proto sama problematická bezpečnostní situace v zemi původu není důvodem pro udělení azylu.

Stěžovatel však měl v daném případě hodnotit především způsob jednání policie v zemi původu žadatelky, zda dochází k nezákonným zatčením, vazbám, bitím při výslechu atd. (Stěžovatel pouze v citovaném úryvku uvedl, že od počátku vzrůstu teroristických útoků v regionu reagují úřady na nebezpečí fundamentalizmu násilím, ale dále se způsobem jednání státních úřadů v zemi původu již nezabýval.)

Stěžovatel uvedl, že při rozhodování vycházel z výše uvedených zpráv, ale s těmito pracoval selektivně, neboť zcela pominul podle názoru Nejvyššího správního soudu zásadní informaci o tom, že se v uplynulých letech zvláště silně zvýšily počty svévolných zatčení a vazeb muslimů obecně a Čečenců, stejně tak jako společenská diskriminace, ačkoliv tato informace byla obsažena v ve správním spise založených informacích Ministerstva zahraničních věcí Nizozemska o situaci v Severním Kavkazu, a to přímo v části popisující Kabardinsko-balkarskou republiku. Je zde především konstatováno, že *po masakru v B. se diskriminace Čečenců zvýšila. V jednom případě se jednalo o organizované násilí proti Čečencům: minimálně 54 čečenských studentů z různých ústavů v N. bylo zbito při koordinovaných útocích. ... Na čečenské zajatce vykonávala policie nátlak, aby proti svým útočníkům nepodali žalobu. Teprve po naléhání čečenské komunity v N. bylo zahájeno trestní stíhání čtyř pachatelů, které však bylo velmi brzy ukončeno kvůli nedostatku důkazů. Když člen parlamentu I. vznesl dotaz, proč bylo stíhání ukončeno, dostal odpověď, že čečenští studenti útoky vyprovokovali. Od 17. září tohoto roku se obyvatelé Kabardinska a Karačevska obávají, že se bude opakovat B.. Webová stránka povstalců totiž oznámila, že B. chce zničit i Kabardinsko a Karačevsko. Byly vysloveny pohrůžky, že v Kabardinsku budou brzy vzata rukojmí školy číslo 2. Někteří rodiče přestali ze strachu posílat své děti do školy. V důsledku všech těchto událostí se v uplynulých letech počet svévolných zatčení a vazeb muslimů obecně a Čečenců zvláště silně zvýšily, stejně jako společenská diskriminace. Současně zvyšující se diskriminace rozdmýchává opět muslimský extremismus.* Vzhledem k tomu, že žadatelka je muslimka a její rodina má přátelské vztahy s Čečenci, znamená pochybení správního orgánu ve způsobu použití zjištěných informací porušení zákonem stanovené povinnosti zjistit přesně a úplně skutečný stav věci a za tímto účelem si opatřit potřebné podklady pro rozhodnutí. Lze konstatovat, že se správní orgán ve svém rozhodnutí vůbec nezabýval fakty obsaženými v jím shromážděných zprávách o zemi původu, které svědčí ve prospěch žadatelky. Již Vrchní soud v Praze ve svém rozsudku ze dne 25. 2. 1997, č. j. 6 A 139/94 - 17, uvedl, že *„pokud se (správní orgán) bez jakéhokoli zdůvodnění přikloní ke skupině důkazů, které podporují jedno skutkové zjištění, ... a pomine důkazy, z nichž vyvěrá opak, vybočuje tím ze zákonných mezí, které mu zákon pro hodnocení důkazů vytyčil.“*

Stěžovatel se proto ve vztahu k jím tvrzené nevěrohodnosti výpovědi žadatelky a závěru o pravděpodobnosti, že by státní orgány jevily o osobu žadatelky opodstatněný zájem, dopustil nepodložených spekulativních úvah. Krajský soud proto nepochybil, pokud dospěl k závěru, že dokazování je nutné považovat za zcela nedostatečné a vyžadující zásadní doplnění. Správní orgán by si měl správně k přesnému a úplnému zjištění skutečného

stavu věci opatřit další podklady, které by zodpověděly otázku pravdivosti tvrzení žadatelky. Teprve po zodpovězení výše uvedených otázek na základě konkrétních skutkových zjištění by bylo lze mít za to, že by byla žádost o azyl žadatelky po skutkové stránce řádně prozkoumána a bylo možno přikročit k právnímu hodnocení zjištěných skutečností (k tomu srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 7. 2005, č. j 2 Azs 109/2005 - 88).

Nad rámec výše uvedeného Nejvyšší správní soud připomíná, že obecně je třeba vycházet z toho, že pokud shromážděné dostupné důkazy nejsou s to rozptýlit pochybnosti o tom, že u žadatele nejsou dány azylově relevantní důvody, popř. překážky vycestování, musí správní orgán rozhodnut ve prospěch žadatele o udělení azylu.

VI. b)

Nejvyšší správní soud nepřisvědčil ani námitce stěžovatele, že jeho rozhodnutí ve vztahu k neudělení azylu podle § 14 zákona o azylu je řádně odůvodněno a že krajský soud proto pochybil, pokud považoval jeho rozhodnutí za nepřezkoumatelné.

Smysl institutu humanitárního azylu lze spatřovat v možnosti poskytnout azyl i v situacích, na něž nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto patrně „nehumánní“ azyl neposkytnout. Zákonný pojem „důvody zvláštního zřetele hodné“ představuje typický neurčitý právní pojem. Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na varianty, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu, nýbrž i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2003, sp. zn. 3 Azs 12/2003 (nepublikováno) *„na udělení azylu z humanitárního důvodu podle § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., nemá žadatel subjektivní právo. Správní orgán o něm rozhoduje na základě správního uvážení; jeho rozhodnutí přezkoumává soud pouze v omezeném rozsahu, a to z hlediska dodržení příslušných procesních předpisů (§ 78 odst. 1 s. ř. s.).“* Míra správního uvážení správního orgánu je za situace, kdy se ustanovení § 14 zákona o azylu omezuje při určení důvodů, pro něž je možné humanitární azyl udělit, na konstatování, že se jedná o důvody hodné zvláštního zřetele; poměrně široká. Prostor soudního přezkumu správních rozhodnutí u přiznání či nepřiznání humanitárního azylu je v souladu s citovaným judikátem omezen. Nejvyšší správní soud však zdůrazňuje, že výše uvedené ani ve vzájemné kombinaci neznamená, že by přiznávání humanitárního azylu mohlo být určováno pouhou libovůlí správního orgánu, neboť zákaz libovůle vyplývá obecně z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 – 51, www.nssoud.cz).

Krajský soud proto nepochybil ani nezasáhl do diskrečního oprávnění správního orgánu, pokud přezkoumával, zda správní uvážení stěžovatele nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem a bylo v souladu pravidly logického posuzování a pokud hodnotil procesní správnost postupu stěžovatele (ve svém souhrnu tedy to, zda stěžovatel konstatoval důvody, jejichž zásadnost měla být posouzena, zda jeho argumentace odpovídá logickým pravidlům, zda si stěžovatel opatřil k posouzení potřebné podklady a zda dostatečně zjistil osobní situaci žalobkyně).

Stěžovateli nelze přisvědčit, že se posuzováním zvláštního zřetele hodného důvodu podle § 14 zákona o azylu řádně zabýval a že jeho závěr je odůvodněn a podložen relevantní argumentací. Stručné zhodnocení důvodů pro azyl podle § 14 zákona o azylu může v rozhodnutí správního orgánu za určitých podmínek dostačovat, avšak zároveň

je bezpodmínečně třeba, aby toto hodnocení obstálo s přihlédnutím k ostatním pasážím odůvodnění. Stručné odůvodnění tak postačí většinou tehdy, pokud nevyšly najevo vůbec žádné skutečnosti, které by mohly nasvědčovat tomu, že by se za určitých okolností a při určité intenzitě mohlo ve svém celku jednat o důvod zvláštního zřetele hodný ve smyslu § 14 zákona o azylu. Pokud však takové okolnosti existují, je třeba, aby se jimi správní orgán pečlivě zabýval a svůj myšlenkový postup v rozhodnutí uvedl, neboť jen tak lze přezkoumat, zda závěr správního orgánu o neudělení humanitárního azylu nevybočil z mezí stanovených zákonem, je v souladu s pravidly logického usuzování a premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem.

Správní orgán se v daném případě nezabýval důkladně stupněm závažnosti zdravotního stavu žalobkyně, neboť pouze konstatoval, že žalobkyně dne 15. 9. 2005 sdělila, v České republice zatím nevyhledala lékařskou pomoc. Stěžovatel i v kasační stížnosti uvedl, že stav žalobkyně patrně nevykazuje vysoký stupeň závažnosti. Správní orgán však při posuzování osobní situace žalobkyně měl dbát na to, aby náležitě zohlednil okolnosti daného případu. I v řízení o udělení azylu totiž platilo (viz § 9 zákona o azylu) ustanovení § 32 odst. 1 zákona č. 71/1967 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů, podle něhož byl správní orgán povinen zjistit přesně a úplně skutečný stav věci a za tím účelem si opatřit potřebné podklady pro rozhodnutí; přitom nebyl vázán jen návrhy účastníků řízení.

Stěžovatel se odvolává na rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 5 Azs 170/2004 - 77, z něhož dovozuje, že řízení o udělení azylu je provázeno zásadou aktivity žadatele o azyl. Avšak tento rozsudek se vyslovoval k aktivitě žadatele o udělení azylu stran tvrzení existence azylově relevantních důvodů. V souzené věci se ale o takový případ nejedná, nýbrž jde o povinnost důkazní, kterou je tradičně třeba podle procesualistické nauky od povinnosti tvrzení odlišit. Stěžovatelka svoji povinnost tvrzení stran choroby srdeční chlopně splnila a bylo spíše pochybením správního orgánu, že stěžovatelku k tomuto tvrzení podrobněji nevyslechl a na základě jejích podrobných tvrzení zvážil, zda a jak je třeba ve věci dokazovat. K tomu zdejší soud dodává, že třebaže již v minulosti vícekrát připustil, že vzhledem ke specifikům azylového řízení je třeba vyžadovat od žadatele o udělení azylu i určitou aktivitu ohledně povinnosti důkazní (tj. že zásadu vyšetřovací lze v případě azylového řízení vykládat vůči správnímu orgánu poněkud méně striktně, než je obecně v odvětví správního práva obvyklé), neznamená to ovšem, že na svou vlastní důkazní povinnost smí správní orgán rezignovat docela. (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 4. 2007, č. j. 4 Azs 176/2006 – 84).

VII.

V návaznosti na uvedené Nejvyšší správní soud konstatuje, že není dán důvod uvedený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., pro který by bylo třeba napadené rozhodnutí Krajského soudu v Brně zrušit. Proto Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. ji zamítl.

VIII.

Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona. Žalobkyně měla ve věci úspěch, nevznikly jí však náklady řízení o kasační stížnosti. Soud jí proto náhradu nákladů řízení nepřiznal (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. července 2007

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu